

**Słownik terminologii
prawniczej.
Polsko - rosyjski,
rosyjsko - polski.**

Wprowadzenie

Zawartość słownika

Słownik zawiera w obu częściach ok. 12,5 tysiąca artykułów hasłowych, w których zgromadzono ponad 40 tysięcy wyrazów, znaczeń i połączeń wyrazowych (luźnych i idiomatycznych) spotykanych w rosyjskich i polskich tekstach z dziedziny szeroko rozumianego prawa. Uwzględnia terminy i zwroty prawne, prawnicze i niektóre „okołoprawne”, tj. używane przez osoby poruszające kwestie dotyczące prawa, lecz nieposiadające przygotowania prawniczego.

Materiał obejmuje różne dziedziny prawa: konstytucyjnego, cywilnego, karnego, administracyjnego, gospodarczego, finansowego, rodzinnego, pracy i międzynarodowego. Uwzględnia rozliczne obszary stosunków społecznych opartych na normach prawnych z zakresu prawa autorskiego, bankowego, budowlanego, własnościowego, podatkowego, celnego, drogowego, rolnego, prasowego, rodzinnego, spadkowego, związanego z zatrudnieniem, z ochroną praw człowieka, praw dziecka, ze stosunkami dyplomatycznymi, dotyczącego ruchu drogowego i ochrony środowiska. Jego źródłem były przede wszystkim teksty paralelne – oryginalne rosyjskie i polskie teksty prawne i prawnicze, bliskie pod względem informatywności.

Słownik jest próbą autorskiego opracowania współczesnego, szybko rozwijającego się i zmieniającego słownictwa z zakresu szeroko rozumianego prawa, uzupełnienia pominięć i nieścisłości we wcześniej opublikowanych słownikach, zaproponowania ekwiwalentów przekładowych wyrazów i wyrażeń, które mimo obecności w słownikach przekładowych zamiast ekwiwalentów miały opis znaczenia, wskazania różnic między terminami traktowanymi niekiedy jako równoważne, uwzględnienia zmian językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych), jakie nastąpiły w ostatnich latach.

Tom ma przede wszystkim cel praktyczny: ma ułatwiać pracę osobom mającym w życiu zawodowym do czynienia z obu językami w ich odmiennie oficjalnej (urzędowej, prawnej i prawniczej). Może być również użytecznym narzędziem dla specjalistów z dziedziny prawa, a także wykładowców i studentów zainteresowanych wzajemnymi relacjami języków specjalistycznych.

Budowa artykułu hasłowego

Artykuły podstawowe

Terminy zgrupowane zostały zasadniczo w artykułach z nagłówkami rzeczownikowymi. Pozostałe, mające w nagłówku inne części mowy, zwykle nie zawierają przykładów połączeń wyrazowych, a jedynie kierują użytkownika (za pomocą strzałek (→)) do odpowiednich artykułów rzeczownikowych, np.:

беспешлинный bezcłowy, wolnocłowy; → **вывоз**; → **зона**; → **импорт**; → **магазин**; → **торговля**
предотвращать / предотвратить (что) zapobiegać / zapobiec (czemu); → **преступление**; → **совершение**
следчы следственный; → **апарат**; → **арeszt**; → **биуро**; → **czynność**; → **dziennikarstwo**; → **dziennikarz**; → **grupa**; → **komisja**; → **oficer**; → **organ**; → **sędzia**; → **wydział**
pozostawać / pozostać 1. (do czego: np. do dyspozycji) **оставаться / остаться** (в чём) **2.** (trwać) **состоять**; → **дyspozycja**; → **rezerwa**; → **związek**

Wyjątki od tej zasady są nieliczne i dotyczą głównie sytuacji, gdy powoływanie odrębnego artykułu rzeczownikowego nie wydaje się celowe, np.:

биржевой giełdowy • **биржевая яма** parkiet (giełdowy); → **брокер**; → **бюллетень**; → **заявка**; → **котировка**; → **листинг**; → **маклер**; → **налог**; → **операція**; → **паника**; → **делка**; → **сессия**; → **спекуляция**; → **цена**

Formy hasłowe

Przeważająca większość artykułów hasłowych ma w nagłówku pojedynczy wyraz graficzny, będący nazwą pospolitą lub własną (w tym skrótem bądź skrótowcem). Odstępstwo od zasady umieszczania w nagłówku pojedynczego wyrazu może mieć miejsce w przypadku:

- wyrażen łacińskich stosowanych w tekstach prawnych, np. **опинно юрис**, **про бно**; **de domo, de iure, pro forma**;
- wyrazów sąsiadujących alfabetycznie o tym samym znaczeniu i tych samych odpowiednikach, np.: **алкометр**, **алкотестер**; **многомужество**, **многомужие**; **металлоискатель**, **металлодетектор**; **престепчы**, **престепны**;
- wariantów pisowni i/lub wymowy, np.: **переводной**, **переводный**; **kworum**, **quorum**; **konsensus**, **consensus**; **weto**, **veto**;
- czasownikowych (a w języku polskim również rzeczownikowych) par aspektowych: formą wejściową jest postać niedokonana, np.: **покупать / купить**; **предусматривать / предусмотреть**; **депонować / zdeпонować**; **przekładanie / przełożenie**.

Wieloznaczność wyrazów hasłowych

Wyrazy wieloznaczne włączone do słownika wyłącznie ze względu na jedno z nich zaopatrywane są w precyzyjną to znaczenie informację nawiasową, np.:

бездействие (*отказ от исполнения юридической обязанности*) zaniechanie (działania) • **преступное бездействие** przestępstwo z zaniechania
дефицит (*превышение расходов над доходами; недостача*) deficyt
задушение (*в криминалистике, медицине судебной: удушение рękотом*) udawlenie rękami

Jeśli uwzględniamy kilka znaczeń (i ich ekwiwalentów), artykuł hasłowy jest kilkupunktowy. Ponieważ autorka przeciwna jest przrzucaniu na użytkownika rozterek związanych z koniecznością wyboru spośród szeregu ekwiwalentów numerowanych według niekoniecznie zrozumiałych kryteriów (typu: **задаток 1.** zadatek **2.** wadium; **раздел 1.** podział **2.** rozdział **3.** rozbiór; **дорожек 1.** *нажитое имущество 2.* *достижения*), poszczególne punkty opatrywane są informacją konkretyzującą znaczenie i wskazującą wybór ekwiwalentu przekładowego. Jedyne przy numerze pierwszym, podającym ekwiwalent najbardziej ogólny, informacja nawiasowa może być pominięta, np.:

задаток 1. zadatek ■ *вносить / внести* **задаток** на приобретение квартиры *вплатить / заплатить* zadatek na zakup mieszkania **2.** (*для участия в торгах, аукционе*) wadium *n* ■ *вносить / внести* **задаток** (*для участия в торгах*) *вносить / внести* wadium ■ **задаток** в размере 10% *стартовой цены* wadium w wysokości 10% *цены выволачеж*

раздел 1. podział ■ *раздел* имущества *podział* majątku ■ *раздел* *общего* имущества *супругов* *podział* majątku *вспólnego* małżonków **2.** (*часть текста; глава*) *rozdział 3.* (*страны*) *rozbiór* • **раздел** *наследства* *dział* spadku

дорожек 1. (*пот.: majątek*) *нажитое* имущество ■ *доробек* *вспólny* małżonków *совместно нажитое* имущество *супругов 2.* (*дзиела, вытворы*) *достижения* *мн.*

Stosunkowo nieliczne wyrazy hasłowe będące homonimami bądź homogramami (słowami o odmiennym akcencie) odróżniane są za pomocą nawiasowych wskazówek interpretacyjnych, a nie np. za pomocą indeksów cyfrowych, por.:

простой (*какой*) **1.** prosty **2.** (*обыденный*) *zwyczajny 3.* (*ничем не осложнённый; не заказной: о письме, посылке*) *zwykły*; → **большинство**; → **вексель**; → **письмо**; → **товарищество**; → **форма**

простой (*что: остановка в работе*) *przesłój*

księgowу (*osoba*) *бухгалтер* ■ *дипломованы* *księgowу* *дипломированный* *бухгалтер*, *аттестованный* *бухгалтер* ■ *гłówny* *księgowу* *главный* *бухгалтер*; → **stanowisko**

księgowу (*jaki*) *бухгалтерский*; → **bilans**; → **dokument**; → **dokumentacja**; → **numer**; → **pozycja**; → **справоздавчозь**; → **wartozь**; → **zysk**

Informacja o akcencie

Akcent w języku rosyjskim zaznaczany jest podkreśleniem odpowiedniej samogłoski. W przypadku wariantów akcentuacyjnych podkreślane są obie, np.:

автаркця autarkia
маркетинг marketing

W rosyjskojęzycznych komentarzach nawiasowych akcent jest zasadniczo pomijany, chyba że jego miejsce wpływa na znaczenie formy, np.:

полоса (*дороги, земли*) pas
штат 1. (...) **2.** (*места работы, состав работающих*) etaty

Informacja o wymowie

Rosyjska litera **ѐ** stosowana jest w każdym przypadku zgodnie z wymową.

Dla ułatwienia czytania niektórych skrótów rosyjskich ich wymowa podawana jest za pomocą alfabetu rosyjskiego i zapisywana kursywą w nawiasach ostrych (< >) z zaznaczeniem akcentu, np.:

ГК <*гэ-кэ*> (*сокр.:* гражданский кодекс) k.c. / kc (*skrót:* kodeks cywilny)
ПМЖ <*пэ-эм-жэ*> (*сокр.:* постоянное место жительства) miejsce stałego zamieszkania

Dodatkowym znakiem jest [j], sygnalizujące wymowę dwugłoski, np.:

ЕГЭ <*је-гэ*> (*сокр.:* Единый государственный экзамен) jednolity egzamin państwowy (*odpowiednik egzaminu maturalnego w Polsce*)

Przy ekwiwalentach będących nie w pełni przyswojonymi zapożyczeniami podajemy ich uproszczoną wymowę zapisywaną za pomocą znaków alfabetu polskiego.

chargé d'affaires <*szarże dafer*> **поверенный** в делах

W zapisie wymowy francuskiej dodatkowymi znakami są [ã], oznaczające nosowe *a*, np.:

агреман agrément <*agremã*> *ndm*
анфас en face <*ã fas*>

oraz [u], który sygnalizuje *u* niezgłoskotwórcze, np.:

право следования (*в авторском праве*) droit de suite *franc.* <*drua de suit*>

Informacja o formach gramatycznych wyrazu hasłowego

Słownik zakłada dobrą znajomość ogólnych odmian obu języków, dlatego informacja gramatyczna jest mocno ograniczona. Podawana jest po wyrazie hasłowym

(niekiedy po ekwiwalencji) za pomocą kwalifikatorów (typu: *ед., м, нсв; блм, дк, одм.*) albo umieszczana w nawiasach kwadratowych ([ ]) i tylko wówczas, gdy:

- formy odpowiadające wymogom tekstów prawniczych (normie pisanej, książkowej) odbiegają kształtem (końcówką, akcentem) od znanych mówionemu językowi ogólnemu, np.:

договор [*мн. договоры, договоров; формы договора, договоров – раз.*] umowa

- formy gramatyczne wyrazu hasłowego mogą nastęrczać trudności ze względu na zmiany w temacie, akcencie, swoiste końcówki, warianty form itp., np.:

заём [*род. займа*] pożyczka

истец [*род. истца*] powód (*osoba wnosząca pozew*)

секс-меньшинство [*мн. секс-меньшинства*] mniejszość seksualna

акт [*лм акты lub akta; aktów lub akt*] (*czego*) **1.** акт (...)

PIТ (*skrót ang.: Personal Income Tax*) [*D. PIT-u, Ms. Picie*] **1.** (...)

- między językami zachodzą istotne różnice dotyczące możliwości właściwości gramatycznych, np.:

евро *м (валюта)* euro *п (...)*

квалификация [*мн. нет*] **1.** kwalifikacja (...)

кворум, quorum *п ndm* кворум *м (...)*

промил *т* промилле *неизм. ж, ср. (...)*

- wyraz jest stosunkowo nowy, a jego formy w istotny sposób różnią się od rozpowszechnionych w języku ogólnym i ich użycie może sprawiać kłopot, np.:

счёт-фактура [*род. счёта-фактуры м; мн. счета-фактуры, счетов-фактур*] faktura (...)

фактура pro forma / proforma [*człon pro forma / proforma – ndm*] предварительная фактура, счёт-проформа [*м; род. счёта-проформы; мн. счета-проформы, счетов-проформ*]

Informacji gramatycznej pośrednio dostarczają też odpowiednio dobierane przykłady użycia (zob. punkt: **Wyrażenia podhasłowe**).

Informacja o cechach składniowych (rekcja)

Właściwości składniowe podawane są w nawiasach w postaci zapisanego kursywą zaimka, połączenia zaimka z przymikiem lub wyrażenia wskazującego na łączliwość z bezokolicznikiem, np.:

виновный (*в чём*) winny (*czego, czemu*)

запрещение (*чего; что делать*) zakaz (*czego*), zakazywanie / zakazanie (*czego*)

dochód (*z czego*) доход (*от чего*)

W tekstach prawniczych i okołoprawnych, a także w niektórych słownikach terminologicznych stosunkowo często spotkać można wyrażenia używane niezgodnie

z normami językowymi, np. *протокол з czego* zamiast *протокол чего*, *согласно чего* zamiast *согласно чему*, *расходы по чему* zamiast *расходы на что*. Polegają one najczęściej na użyciu konstrukcji przyimkowej zamiast bezprzyimkowej bądź odwrotnie lub na wyborze niewłaściwego przypadku dopełnienia.

W słowniku staramy się zwracać uwagę na kwestie związane z właściwym wyborem form zależnych. Cechy składniowe sygnalizowane są (i zwykle potwierdzone przykładami) w przypadku różnic między językami i dla zapobieżenia typowym błędom, np.:

обязанность (*что сделать*) obowiązek (*czego*) (...) ■ **обязанность** заключить договор obowiązek zawarcia umowy (...)

прзemoc (wobec *kogo*) **насилие** (над *кем*) (...) ■ **прзemoc** wobec dzieci **насилие** над **детьми** (...)

Czasem wyraz hasłowy lub jego ekwiwalent może rządzić różnymi (na zasadzie wariantów lub w zależności od znaczenia) formami. Takie właściwości sygnalizowane są przez wyliczenie, np.:

афишировать (*что*) afiszować się (*с чем, з чем*)

спрзecziv (wobec *czego*, na *co*) **возражение** (на *что*)

Przyimki, którymi rządzi wyraz hasłowy, podawane są czcionką prostą, pozostałe – kursywą.

Poprawność językowa

Obserwowane w tekstach nagminne odstępstwa od współczesnych norm językowych – akcentuacyjnych, ortograficznych, gramatycznych, leksykalnych, składniowych – powinny znaleźć także swój wymiar leksykograficzny. Skoro słownik przekładowy ma być pomocą w tłumaczeniu autentycznych tekstów, to powinien obejmować takie konstrukcje i przykłady użycia, które rzeczywiście w nich występują. Z drugiej jednak strony obowiązkiem leksykografa filologa wydaje się być propagowanie norm wzorcowych. Rozwiązujemy tę kwestię przez wprowadzanie do słownika także tekstowych postaci form i konstrukcji, ale przy równoczesnym sygnalizowaniu ich statusu i preferowaniu przykładów zgodnych z normą:

броня, бронь (на *кого-что*: *официальное закрепление прав на получение чего-либо*; в *современных текстах чаще*: **бронь** *кого-чего*) rezerwacja (*kogo-czego*) ■ **бронь** **отеля** rezerwacja hotelu ■ **броня** на **отель** rezerwacja hotelu ■ **броня** на **билеты** rezerwacja biletów

осуждать / осудить (...) • **осуждать / осудить** на *что-либо* (в *текстах также*: **осудить** *к чему-либо*) skazywać / skazać na *co* ■ **осуждать / осудить** на **пять лет лишения свободы** skazywać / skazać na **пять лет** pozbawienia wolności

пользователь (*чего*; в *текстах также*: *чем*) użytkownik ■ **пользователь** **Интернета** użytkownik Internetu (...)

розыскной (в *текстах также*: **розыскной**) **I**. (...)

adres адрес (...) ■ adres poczty elektronicznej (*wyrażenie uważane za niepoprawne*) адрес электронной почты ■ adres zamieszkania (*wyrażenie uważane za niepoprawne*) адрес проживания
przestępczy, przestępny (*termin polskiego k.k.*) преступный, делинквентный (...)

Ekwiwalenty

Ponieważ synonimia jest na gruncie terminologii zjawiskiem rzadkim, również liczba ekwiwalentów jest ograniczona. Gdy to możliwe, przy podawaniu więcej niż jednego ekwiwalentu dążymy do wskazywania zachodzących między nimi różnic. Na różnice może wskazywać:

1) kolejność – zasadniczo odpowiadająca frekwencji tekstowej zgodnie z zasadą: pierwszy ekwiwalent występuje częściej, np.:

платёжеспособность zdolność płatnicza, wypłacalność
стаж стаж, стажировка (...)

2) kwalifikatory i informacja nawiasowa po ekwiwalencie, np.:

криминалист specjalista w zakresie kryminalistyki, kryminalistyk (*rzadko*)

Ze względu na zróżnicowanie systemów prawnych prócz ekwiwalentów przekładowych słownik daje też analogi – pojęcia w przybliżeniu odpowiadające podanym w odmiennej rzeczywistości prawnej. W takich wypadkach informacja nawiasowa bywa rozbudowana, np.:

бакалаврчат 1. (*в России*) bakalaureat (*tytuł nadawany po ukończeniu minimum 4-letnich studiów wyższych pierwszego stopnia*) **2.** (*в Польше*) licencjat (*tytuł nadawany po ukończeniu minimum 3-letnich studiów wyższych pierwszego stopnia*)

Czcionką prostą podawane są w nawiasach fakultatywne człony wyrażeń, np.

денежная сумма kwota (pieniężna)

недостойный наследник (spadkobierca) niegodny dziedziczenia

одшкодование (...) ■ pełne odszkodowanie (ubezpieczeniowe) полное страховое возмещение

pokrewieństwo (кровное) родство

Polskie rzeczowniki odczasownikowe tworzone są regularnie od obu form aspektowych, rosyjskie – nie. Tym samym rosyjskiemu rzeczownikowi mogą odpowiadać dwa polskie różne pod względem aspektu. Rozdzielamy je ukośnikami, np.:

понуждение zmuszanie / zmuszenie

снижение obniżanie / obniżenie

Ukośnik stosowany jest również w przypadku wariantów ekwiwalentów (lub ich członów) różniących się:

- znaczeniem gramatycznym, np. liczbą:

свидетельский świadka / świadków ■ **свидетельские показания** zeznania świadka / świadków

детское пособие zasiłek na dziecko / dzieci

- ortografią, np.:

консенсус konsensus / consensus

Brak ekwiwalentu przekładowego przy wyrazie hasłowym możliwy jest w artykułach odsyłaczowych (zob. punkt: **Artykuły odsyłaczowe**) i w sytuacji, gdy wyraz ten występuje jedynie w połączeniach idiomatycznych, np.:

командита • акционерная командита spółka komandytowo-akcyjna

Przykłady użycia – wyrażenia podhasłowe oznaczane kwadratem (■) i kółkiem (●)

Większość artykułów zawiera liczne niekiedy wyrażenia podhasłowe, głównie terminy złożone i przykłady użycia wyrazów nagłówkowych. Nie stosujemy w nich typowych skrótów słownikowych (np. tyldy), aby zachować naturalny kształt graficzny wyrażen i ułatwić ich odnalezienie.

Połączenia wyrazowe (stałe lub będące fragmentami typowych zdań) mające w drugim języku dokładne pod względem struktury i znaczenia ekwiwalenty przekładowe (dające się tłumaczyć dosłownie) są oznaczane kwadratem (■), zapisywane czcionką jasną i sortowane alfabetycznie, np.:

компетенция [*мн. нет*] kompetencje *lm*, zakres kompetencji ■ **в пределах своей компетенции** w zakresie swoich kompetencji ■ **исключительная компетенция** kompetencje wyłączne ■ **относить / отнести к компетенции кого-чего** zaliczać / zaliczyć do kompetencji *kogo-czego* (...)

сzczebel уровень (*в системе власти*) ■ **на высшем щечебле** na wyższym poziomie ■ **на щечебле ministerialnym** na ministerialnym poziomie

Rola wyrażen podawanych po prostokącie (■) sprowadza się przede wszystkim do zilustrowania użycia wyrazu hasłowego i propozycji tłumaczeniowej.

Przy doborze przykładów kierujemy się zasadą podawania konstrukcji typowych oraz połączeń wyrazowych sprzyjających eliminowaniu typowych błędów językowych.

Wśród przykładów zdarzają się też fragmenty tekstów paralelnych: urywki zdań zaczerpniętych z typowych dokumentów, o ile w dokumentach drugiego języka udało się znaleźć odpowiadające sobie treściowo fragmenty.

Status wyrażen idiomatycznych mają połączenia wyrazowe, których nie da się poprawnie przetłumaczyć za pomocą ekwiwalentów wyrazów składowych. Są w tej grupie np. wyrażenia: **владельческий иск** roszczenie posesoryjne (w artykule **иск**), **исправление осуждённых** resocjalizacja skazanych (w artykule

исправление), **zaległa należność podatkowa** недоимка по налогам (w artykule **należność**), **stosunki własnościowe** отношения собственности (w artykule **stosunek**).

Wyrażenia tego rodzaju są oznaczane czarnym kółkiem (●), zapisywane czcionką pogrubioną i, podobnie jak połączenia przykładowe, sortowane alfabetycznie wewnątrz artykułu hasłowego.

Por. np.:

доверие zaufanie (...) • **вопрос о доверии** (напр. правительству) wniosek o udzielenie wotum zaufania (np. rządowi) • **высокое доверие** wielkie zaufanie • **отказ в доверии** (напр. правительству) odmowa udzielenia wotum zaufania (np. rządowi)

прzymus (czego) принуждение (к чему) (...) • **pod przymusem** принудительно • **drogą przymusu** в принудительном порядке • **przymus państwa** государственное принуждение

Po niektórych (trudniejszych) wyrażeniach oznaczonych kółkiem podawane się przykłady ich użycia oznaczone prostokątem (■), np.:

дисциплина dyscyplina (...) • **трудова́я дисциплина** dyscyplina pracy ■ **соблю́дать** трудовую дисциплину przestrzegać dyscypliny pracy
roszczenie (względem kogo-czego) требование (к кому-чему) (...) • **roszczenie zwrotne** (regresowe) регрессный иск, регресс (*регрессный иск*) ■ **prawo roszczenia zwrotnego** право регресса

Status wyrażen idiomatycznych otrzymują niekiedy pojedyncze formy wyrazu hasłowego, niemające w drugim języku dokładnych odpowiedników.

продажа sprzedaż (...) • **продажи** sprzedaż ■ **объём продаж** wielkość sprzedaży
процент procent (...) • **проценты** odsetki

Odsyłacze w artykułach podstawowych

Dla uniknięcia powtórzeń tych samych przykładów w różnych częściach słownika na końcu artykułu alfabetycznie podawane są (poprzedzone strzałką (→)) wyrazy będące nagłówkami haseł, w których można spotkać dany wyraz, np.:

личность 1. osobowość ■ **конфликтная личность** osobowość konfliktowa ■ **развитие личности** rozwój osobowości ■ **сведения о личности** обвиняемого информации о личности oskarżonego **2.** (человек) jednostka ■ **права личности** права jednostki ■ **свобода личности** wolność jednostki **3.** (признаки, служажие идентификации человека) tożsamość (...); → **вред**; → **достойнство**; → **кража**; → **независимость**; → **неприкосновенность**; → **расстройство**; → **установление**; → **удостоверение**
номер номер (...); → **IBAN**; → **nadwozie**; → **NIP**; → **podwozie**; → **REGON**; → **re-pertorium**; → **seria**; → **silnik**

Jeśli wystąpienie wyrazu w innym artykule można zbagatelizować (jego użycie nie wnosi nowej informacji), odsyłacz został pominięty.

Odsyłacze zgrupowane na końcu artykułu pełnią dodatkowo funkcję swoistego przewodnika po typowych połączeniach wyrazu, a w pewnych wypadkach mogą przypomnieć użytkownikowi określone połączenie bez konieczności wertowania słownika.

Swoistą cechą odsyłaczowej części artykułu hasłowego jest prezentacja relacji semantycznych wyrazu hasłowego, rozległości jego związków składniowych, co w konsekwencji odzwierciedla istotność pojęcia w systemie terminologicznym.

Artykuły odsyłaczowe

Artykuły odsyłaczowe pozbawione są informacji przekładowej i zawierają tylko oznaczony strzałką (→) odsyłacz do innego artykułu. Stosowane są w następujących przypadkach:

- gdy postać dokonana czasownika (w części polsko-rosyjskiej również rzeczownika) jest alfabetycznie odległa od dokonanej o więcej niż pięć artykułów hasłowych, np.:

купить → **покупать** / **купить**
потерять → **терять** / **потерять**
наложение → **nakładanie** / **nałożenie**
зажѳадаѳ → **жѳадаѳ** / **зажѳадаѳ**

- gdy nagłѳwkiem jest wyraz lub wyrażenie obiegowe, nieobecne w terminologii prawniczej, ale mające w niej swój synonim, np.:

кѳллер разг. → **убийца**
очевидец разг. → **свидетель**
morderstwo pot. → **zabѳjstwo**
plajta pot. **upadłość**

- gdy nagłѳwkiem jest wyraz występujący w słowniku tylko wewnątrз połączeń idiomatycznych, np.:

бенефициарный → **владелец**
тисненый → **печать**
adhezyjny → **umowa**
naoczny → **шwiadек**
proforma → **faktura**

Taki zapis informuje, że połączeń z danym wyrazem hasłowym i ich ekwiwalentów należy szukać w artykułach wskazanych strzałkami.

Asymetria między rosyjsko-polską a polsko-rosyjską częścią słownika

Ponieważ systemy pojęciowe dwóch języków nigdy nie są w pełni adekwatne, niemożliwa jest również pełna symetria części rosyjsko-polskiej i polsko-rosyjskiej. Pierwsza (oczywiście prócz terminów wspólnych i częściowo wspólnych) zawiera w siatce hasel terminy swoiste dla prawa rosyjskiego nieobecne w polskiej terminologii i odwrotnie. Przykładowo: część rosyjsko-polska zawiera wyrażenia *исправительная колония* (artykuł **колония**), *право оперативного управления* (artykuł **управление**), rozróżnia terminy *фальсифицированное медицинское средство* i *контрафактное медицинское средство* (artykuł **средство**). Z kolei w części polsko-rosyjskiej występują m.in. wyrażenia *дозор полиции*, *poręczenie majątkowe*, *świadek koronny* – obce prawu rosyjskiemu. W mniejszym stopniu dotyczy to nazw własnych i skrótów.

Wstęp nie ujmuje wprawdzie wszystkich założeń teoretycznych i szczegółowych rozwiązań przyjętych przez autorkę, należy jednak mieć nadzieję, że ułatwi korzystanie ze słownika.

Autorka będzie wdzięczna za wszelkie uwagi i sugestie, które pozwolą dopracować i rozszerzyć kolejne wydania tomu.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl